

Izvorni znanstveni rad
UDK 325.14(71)+331.5

KANADSKA IMIGRACIJSKA POLITIKA I PROMJENE U OBRASCU ZAPOŠLJAVANJA IMIGRANATA 1950—1980. GODINE — STUDIJA JEDNOG SLUČAJA

Vladislav A. Tomović

Sveučilište Ontario, Kanada

SAŽETAK

Ovaj članak opisuje obrasce imigriranja jugoslavenskih imigranata u Kanadu i analizira utjecaj nove imigracijske politike. Kanadska imigracijska politika je, historijski gledano, sve više restriktivna što utječe na sastav imigrantskog stanovništva; ona je najprije bila sasvim otvorena, zatim postepeno uvodi sve oštrije kriterije, a to se odražava na selektivnost imigrantske populacije, osobito u pogledu obrazovanosti i stručnosti. Tako čitav proces završava »brain-drainom« čije posljedice će tek trebati intenzivnije i sistematskije istraživati.

Godine 1979. Centar za proučavanje migracija objavio je Politiku migracijskih politikâ Daniela Kubata. Studija obuhvaća dvadesetdvije zemlje zapadne hemisfere, a koristi uobičajeni pristup da bi se čitatelju omogućilo da napravi komparativnu analizu između dviju ili više zemalja. Veliki broj posebnih analiza učinka migracijske politike pojedinačnih zemalja ipak ostaje istraživačima migracija kao još netaknuto područje.

Tekst analizira nedavnu imigracijsku politiku Kanade i njezin učinak na promjene u obrascu imigriranja u Kanadu. Točnije, analiza je usmjerena na slučaj jugoslavenskih imigranata. Između 1968. i 1978. godine pristizanje imigranata iz Jugoslavije u Kanadu kretalo se od malog, 927 u 1978. godini, do velikog broja od 5672 u 1970. godini. Tako, prosječan broj od 2995 jugoslavenskih imigranata godišnje u usporedbi s drugim nacijama prisutnim u godišnjim imigracijskim statistikama nije ni visok, niti nizak. Moglo bi se reći da Jugoslavija predstavlja tipičan slučaj u kanadskom imigracijskom mozaiku.

Ova analiza nije podrobno istraživanje promjene obrasca jugoslavenske emigracije u Kanadu. Umjesto toga, ona predstavlja početak dugo zanemaranog analiziranja obrasca preferiranih tipova imigracije u Kanadu od druge polovice šezdesetih godina.

Glavni razlog privlačenja pažnje na takvo specifično i usko fokusirano istraživanje jugoslavenske emigracije u Sjevernu Ameriku proizlazi iz spoznaje da evaluativnog istraživanja takve vrste nije još bilo ni u Kanadi, niti

u Jugoslaviji. Ekonomski učinci u obje zemlje, i zemlji emigracije i zemlji prijema, tek se moraju procijeniti. Da bi se sačinila ma kakva procjena ekonomskih efekata, dobitka ili gubitka, sistematiziranjem klasifikacijskih shema obiju zemalja danas je moguće sistematsko korištenje (prikupljanje i procesiranje podataka o imigraciji) podataka.

U proteklih pet desetljeća znanstvenici su se bavili osnovnim demografskim i historijskim podacima da bi ustanovili broj i distribuciju jugoslavenskih imigranata u Kanadi i Sjedinjenim Američkim Državama (primjerice, Pejović, L., 1938; Hočevar, V., 1968; Čolaković, M., 1970). Određeni se broj radova bavio i proceduralnim problemima, kao što su asimilacija i integracija (primjerice, Govorchin, G., 1961). Dvije najnovije studije o Srbima u Kanadi (Tomović, V. u pripremi) i o Slovencima u Kanadi (Genorio, R., 1981) primjenjuju isto rangiranje pokretljivosti u zapošljavanju i društveno-ekonomskom statusu tih dviju grupa u odnosu na druge etničke grupe u Kanadi. Međutim, sistematsko istraživanje osnovnih značajki zaposlenosti u vremenu, bilo za Sjedinjene Američke Države ili Kanadu, tek treba provesti.

Osnovna je teza ovog teksta da struktura zaposlenosti jugoslavenskih imigranata uglavnom ovisi o politici zemlje prijema, te o nivou opće razvijenosti i migracijske politike u Jugoslaviji.

Dugo je vremena kanadska imigracijska politika nazivana »otvorenim« sistemom koji je prihvaćao imigraciju velikih razmjera. Međutim, prvenstvena potreba Kanade je prije 1914. godine bila poljoprivreda (Palmer, H., 1975). Odavno su ekonomski faktori bili i ostali primarnim regulatorom toga koji tip ljudi dolazi u Kanadu. Pored ekonomskih faktora, očigledno je da se imigracijska politika oblikuje i grupnim stavovima društvenih klasa. Kao i u drugim zemljama prijema i u Kanadi je radna snaga bila tradicionalno protiv imigracije, dok su je poslovni krugovi podržavali. Sindikati su, čak prije nego što su postali moćnima u drugim aspektima, imali znatan utjecaj na smanjivanje broja imigranata, naročito u pogledu usmjeravanja imigracije u poljoprivredu. Postojali su periodi kad je kanadska sindikalna organizacija (Trades and Labour Congress) slala svoje predstavnike, protivnike imigracije, u Englesku. Paralelno s ekonomskim faktorima i stavovima radništva postoji i određen antagonizam između Kvebeka i engleske Kanade. Od 1871. godine, udjel francuskih Kanađana u ukupnom stanovništvu ostao je relativno konstantan, oko 30% s varijacijama od plus/minus 2% (Palmer, H., 1975).

Od 1950. godine Kanada usvaja novu imigracijsku politiku. Najviše je vrijedna pažnje politika »sistema bodova« koja je uvedena 16. kolovoza 1967. godine. Najvažnija značajka imigracijske politike od 1967. godine je određivanje broja imigranata kojima će se odobravati ulazak u Kanadu svake godine, prema kanadskim potrebama za radnom snagom determiniranom ekonomskim rastom.

Podnosiocima molbi procjenjuje se prema određenom broju kriterija koji ukupno donose maksimum od 100 bodova. Nezavisni kandidati (oni koje ne predlažu ili čiju molbu ne podržavaju rođaci), moraju sakupiti barem 50 bodova da bi bili prihvatljivi. Da bi se utvrdio broj bodova za svakog kandidata koriste se slijedeće kategorije:

obrazovanost i osposobljenost	20 bodova
personalna ocjena	15 bodova
zahtjev za profesijom	15 bodova
profesionalna osposobljenost	15 bodova
dob	10 bodova
ugovoreno zaposlenje	10 bodova
znanje engleskog i francuskog	10 bodova
rođaci u Kanadi	5 bodova
mogućnost zaposlenja u odredištu	5 bodova

Zahtijevani broj bodova za imigranta kojeg predlažu rođaci izračunava se prema srodničkoj bliskosti. Minimalni broj bodova za takve podnosiocce molbi varira od 20 do 45.

Osim izravnih postavki nove kanadske imigracijske politike iz 1967. godine, postoje i one koje datiraju iz pedesetih i ranih šezdesetih godina, a prema njima je vjerojatnije da će se radnici iz urbanih sredina snaći bolje nego oni iz ruralnih; visokoobrazovani i kvalificirani bolje od slabo obrazovanih i nekvalificiranih imigranata, a s obzirom na uspješnost na poslu i općenito na prilagođavanje životu u Kanadi. Takve se postavke provjeravaju u donekle različitim društvenim institucijama i udruženjima koja imaju vlastite stečene interese u pogledu tipova imigranata kojima će se odobriti useljavanje u Kanadu. Takva su, primjerice, kanadska udruženja medicinara, zubara i apotekara, koja ograničavaju prijem inozemnih obrazovanih stručnjaka tih profila. Zanimljivo je primijetiti da Sjedinjene Američke Države više nego Kanada reagiraju na vanjske događaje. Sjedinjene Američke Države su provele različite reforme imigracijske politike. Najveći broj je bio reakcija na vanjske faktore (primjerice, ratove). Nisu svi Amerikanci bili skloni imigraciji. Ranih 1830-tih godina, grupa poznata kao pokret »rođenih Amerikanaca« (»Nativists«) proglasila se protivnicima imigracije. Brojne federalne jedinice su između 1864. i 1868. godine usvojile imigracijsko zakonodavstvo. Najveći broj zakona bio je usmjeren protiv prijema osoba za koje je bilo vjerojatno da će postati teret Društvu. Kad je Vrhovni sud Sjedinjenih Američkih Država proglasio takve zakone protivustavnima, federalne su jedinice zahtijevale od Kongresa da proglasi slične zakone. Prvi opći zakon o imigraciji donesen je 3. kolovoza 1882. godine (U. S. Department of Justice, 1979). Vrhunac imigracijskog priliva dostignut je između 1905. i 1914. godine, ukupno 10 121 940 imigranata¹.

Nekoliko uvjeta koji su tada prevladavali u Evropi smatraju se uzročnicima takvom preokretu u broju imigranata u Kanadu i Sjedinjene Američke Države. Najčešće se spominju: bijeg od gladi, od političke i religijske netolerancije u Irskoj, Njemačkoj i Engleskoj, industrijalizacija u Engleskoj

1) Između 1880. i 1920. godine Kongres Sjedinjenih Američkih Država proglasio je nekoliko zakonskih akata (primjerice, 1891, 1893. i 1907. godine), pored već postojećeg propisa o nedopuštanju ulaska Kinezima i zakona o ugovornom radu. 1921. godine Kongres je usvojio privremeni akt o kvotama, stavljajući tako ograničenje broja imigranata kojima se dopušta ulazak u Sjedinjene Američke Države. Taj je akt utemeljen na cenzusu iz 1920. godine. Prema aktu iz 1921. godine, otprilike 350 000 osoba smjelo je doći u Sjedinjene Američke Države. Diskriminatorni zakon je usvojen 1924. godine, sadržavao je odredbu o »nacionalnom podrijetlu« koja se temeljila na cenzusu iz 1980. godine. Drugi svjetski rat (1941—1945) i poslijeratno razdoblje (1945—1959), uključujući i izbjeglice iz Indokine, naveli su Kongres Sjedinjenih Američkih Država da usvoji nekoliko amandmana na postojeće imigracijske zakone.

i Njemačkoj, koja je rezultirala visokom zaposlenošću. Također, stopa nataliteta u sjevernoj i zapadnoj Evropi bila je u padu.

Istovremeno, uvjeti koji su prevladavali u južnoj Evropi ohrabrivali su ljude da svoj dom potraže drugdje (primjerice, i poljoprivredne, i političke, i socijalne reforme zaostajale su za potrebama).

**TABELA 1: ZANIMANJA JUGOSLAVENSKIH EMIGRANATA U KANADI
1968—1978.**

Godina	Ukupno imigranata	Stručnjaci Rukovođeće osoblje	Službenici Komercijalno i trgovačko osoblje	Osoblje u djelat. usluga i rekreacije	Osoblje u djelat. transporta i komunikacija	Djelatnosti poljop. i ribolova, rudarstva i građevinarstva	Djelatnosti ind. i mehanike	Manualni radnici i neopredjeljena zanimanja	Ukupno radnici	Ukupno ne-radnici (članovi obitelji)	Odnos radnika i ne-radnika
1968.	4660	491 (10.0)	99 (2.1)	190 (4.1)	14 (0.03)	402 (8.7)	886 (19.0)	195 (4.2)	2278 (48.9)	2382 (51.1)	0.96
1969.	4053	195 (4.8)	90 (2.2)	162 (4.0)	32 (0.8)	305 (7.5)	554 (13.7)	287 (9.1)	1625 (40.0)	2428 (60.0)	0.67
1970.	5672	208 (3.7)	134 (2.4)	226 (4.0)	52 (9.2)	620 (11.0)	834 (14.8)	475 (8.4)	2549 (44.3)	3123 (55.1)	0.82
1971.	2997	151 (5.0)	69 (2.3)	100 (3.3)	27 (0.9)	250 (8.3)	444 (15.6)	282 (5.4)	1323 (44.0)	1674 (56.0)	0.79
1972.	2047	131 (6.4)	76 (3.7)	99 (4.8)	20 (10.0)	112 (5.5)	319 (13.9)	180 (8.8)	937 (45.8)	1110 (54.2)	0.84
1973.	2873	211 (7.3)	79 (2.7)	135 (4.7)	43 (15.0)	151 (5.3)	400 (13.9)	276 (3.6)	1295 (45.0)	1578 (55.0)	0.82
1974.	3200	214 (6.7)	93 (2.9)	94 (2.9)	63 (2.0)	384 (12.0)	404 (12.6)	409 (12.8)	1661 (52.0)	1539 (48.0)	1.08
1975.	2932	230 (7.8)	99 (3.4)	146 (5.0)	63 (2.1)	320 (10.9)	431 (14.7)	381 (13.0)	1670 (57.0)	1262 (43.0)	1.32
1976.	1741	170 (9.8)	79 (4.5)	90 (5.2)	28 (1.6)	146 (8.4)	265 (15.2)	198 (11.4)	976 (56.0)	765 (44.0)	1.28
1977.	1408	122 (8.7)	84 (6.0)	70 (5.0)	12 (0.9)	129 (9.2)	206 (14.6)	105 (7.5)	728 (52.0)	680 (48.0)	1.07
1978.	927	65 (7.0)	43 (3.1)	44 (3.1)	9 (0.6)	101 (7.2)	118 (8.3)	45 (3.2)	425 (45.8)	502 (54.2)	0.85
Ukup.	32510	2188	945	1356	363	2920	4861	2833	15467	17043	0.90
%		(6.7)	(2.9)	(4.2)	(1.1)	(9.0)	(15.0)	(8.7)	(47.6)	(52.4)	

IZVOR: Employment and Immigration Canada, Immigration Statistic (Annual Reports), Cat. No. MP 22-1, Ottawa: Ministry of Supply and Services, et passim.

Današnji trendovi

Od uvođenja imigracijskih zakona iz 1967. godine, i struktura zaposlenosti jugoslavenskih emigranata u Kanadi pokazuje kontinuirano skretanje prema obrazovnijim kategorijama imigranata. Podaci prikupljeni iz godišnjih imigracijskih statistika (Tabela 1) pokazuju da između 1968. i 1978. godine profesionalno-rukovodeća struktura obuhvaća 6,7% svih jugoslavenskih emigranata (N = 32 510). Najveći postotak (10%) zabilježen je u 1968. godini, prvoj godini po stupanju na snagu novog zakona. Zajedno s činovničko-komercijalnim, te proizvodno-zanatskim i mehaničko-zanatskim kategorijama, postotak imigranata s višim obrazovanjem u zanatstvu dostiže 24,6%. Ukratko, svaki četvrti jugoslavenski imigrant u Kanadi ima ili potvrdu o završenom zanatu ili neku drugu diplomu više škole, odnosno fakulteta.

Statistički podaci potvrđeni su i istraživanjem među Slovencima (Genorio, R., 1981) i među Srbima (Tomović, V., 1980) u Kanadi. Od ukupno 214 Slovenaca njih 20 ili 9,3%, steklo je više obrazovanje. Od 123 slučajno odabrana ispitanika među Srbima 31, ili 25,2%, imalo je više od »15 godina školovanja«.

Za odabrana zanimanja (Tabela 2) vidimo da među 40,8% visokoobrazovanih imigranata ima 848 inženjera, 14,7% su fizičari, a 18,4% nastavnici i

TABELA 2: JUGOSLAVENSKI STRUČNJACI KOJI SU DOŠLI U KANADU PREMA ODABRANIM ZANIMANJIMA PO GODINAMA, 1968—1978.
(N = 848)

Godina	Inženjeri	Fizičari	Biolozi i agronomi	Profesori i nastavnici	Liječnici i kirurzi	Zubari	Apotekari	Arhitekti	Geodeti	Ukupan broj	Postotak
1968.	47	15	31	38	12	2	1	4	8	158	(18.6)
1969.	12	12	11	18	4	2	1	—	6	66	(7.8)
1970.	26	10	9	23	11	2	—	—	3	84	(9.9)
1971.	30	10	5	12	4	—	—	2	2	65	(7.7)
1972.	28	6	4	14	3	2	—	1	—	58	(6.8)
1973.	64	6	5	14	4	1	1	5	2	102	(12.1)
1974.	45	15	3	21	3	1	—	5	1	94	(11.1)
1975.	48	24	7	5	6	2	—	14	1	107	(12.6)
1976.	21	10	4	6	—	—	4	7	3	51	(6.0)
1977.	18	8	3	3	—	—	1	6	1	40	(4.7)
1978.	7	9	—	2	2	1	—	2	—	23	(2.7)
Ukupno:	346	125	82	156	49	13	4	46	27	848	(100.0)
(%)	(40.8)	(14.7)	(9.7)	(18.4)	(5.8)	(1.5)	(0.5)	(5.4)	(3.2)	(100.0)	(100.0)

IZVOR: Manpower and Immigration, **Immigration Statistics** (Annual Publications), Ottawa: Ministry of Supply and Services.

TABELA 3: JUGOSLAVENSKI INŽENJERI U ONTARIJU PREMA MJESTU DIPLOMIRANJA OD 1929. DO 1978. GODINE (N = 279)

Sveučilište	UKUPNO		GODINA DIPLOMIRANJA					Nepoznato
	No.	%	1929—1940	1941—1950	1951—1960	1961—1971	1971—1978	
Beograd	110	(39.5)	9	1	9	72	19	—
Ljubljana	17	(6.0)	1	4	3	8	1	—
Sarajevo	3	(1.0)	—	—	—	3	—	—
Zagreb	118	(42.3)	4	1	29	78	6	—
Nepoznato	31	(11.2)	—	—	—	—	—	31
Ukupno	279	(100.0)	14 (5.0)	6 (1.8)	41 (14.8)	161 (58.0)	26 (9.3)	31 (11.1)

IZVOR: Ontario Association of Professional Engineers, **1978 Directory**, Toronto.

profesori. Činjenica da je među njima samo 5,8% liječnika, posljedica je rigoroznih zahtjeva koje Kanadsko medicinsko udruženje postavlja liječnicima izvan engleskog govornog područja. To se jednako tako odnosi i na područja arhitekture, zubarstva i apotekarstva.

Usporedimo spomenute podatke s podacima o obrazovnom profilu i zaposlenosti jugoslavenskih emigranata u Sjedinjenim Američkim Državama na samom početku jugoslavenske emigracije.

Kad je počeo prvi val emigracije s područja današnje Jugoslavije sredinom XIX. stoljeća, najveći broj emigranata odlazio je u Sjedinjene Američke Države. Stoga se pretpostavlja da su obrazovni i profesionalni profili emigranata u Sjedinjenim Američkim Državama, i kasnije u Kanadu, desetljećima bili slični. Za Sjedinjene Američke Države postoje podaci koji pokazuju obrazovnu strukturu i strukturu zaposlenosti jugoslavenskih imigranata. U Kanadi takvi podaci postoje samo za posljednje trideset ili četrdeset godina.

Čolaković (1970) je ustanovio da je mali postotak jugoslavenskih imigranata u Sjedinjene Američke Države između 1899. i 1910. godine otpadao na kvalificirane radnike (primjerice, 3,3% za Srbe i Crnogorce, 5,0% za Hrvate i Slovence, 9,6% za Bosance i Hercegovce). U isto vrijeme, ni jedna etnička grupa s područja današnje Jugoslavije nije imala više od 0,1% visokoobrazovanih među emigrantima u Sjedinjene Američke Države prvih deset godina ovog stoljeća.

Godine 1921. struktura zaposlenosti jugoslavenskih imigranata u Sjedinjene Američke Države izgledala je ovako:

— radnici u željezarama, čeličarama, cinkarnama, talionicama i rafinerijama	42,0%
— radnici u rudnicima ugljena	6,5%
— radnici u stočarstvu	6,0%
— radnici u voćarstvu	5,0%
— radnici u kemijskoj industriji	4,0%
— radnici na željeznici	4,0%

Također, 4,0% imigranata bilo je zaposleno u električnoj industriji, 3,0% na poljoprivrednim farmama, 2% u ribarstvu, 2% u industriji automobila, a samo 3,5% bilo je među njima visokoobrazovanih stručnjaka.

U Kanadi je od 130 ispitanika među Srbima 1975. godine 48,5% izjavilo da im je prvo zaposlenje bilo u tvornici, a 12,3% na poljoprivrednoj farmi. Vrlo ih je malo obavljalo stručne poslove, posebno među onima koji su u Kanadu došli prije 1941. godine.

Usprkos slaboj zastupljenosti u kategoriji stručnjaka prvih dana emigracije današnji trend jugoslavenske emigracije sve više uključuje obrazovanije i stručnije profile. Iz Tabele 3 se vidi da je 78% (ili 218 od ukupno 279) inženjera sa sveučilišnim obrazovanjem došlo u Kanadu nakon 1961. godine i danas radi u federalnoj jedinici Ontario. Najveći dio došao je s Beogradskog univerziteta (42% ili ukupno 91), zatim sa Sveučilišta u Zagrebu (39% ili 84). Sveučilište u Zagrebu ima najveći broj inženjera koji su iz Jugoslavije došli u Kanadu između 1929. i 1978. godine, ukupno 42,3%, a Beogradski univerzitet je na drugom mjestu s 39,5% inženjera. Međutim, postoji još 31 inženjer za koje treba ustanoviti mjesto diplomiranja i vrstu specijalizacije.

TABELA 4: JUGOSLAVENSKI INŽENJERI U ONTARIJU PREMA VRSTI SPECIFIKACIJE I MJESTU DIPLOMIRANJA, 1929—1978. (N = 279)

Izvor diplome (Sveučilište)	UKUPNO		VRSTA SPECIJALIZACIJE					Nepoznato
	No.	%	Kemija i metalurgija	Mehanika	Mehanika-aeronautika	Elektrika	Civilno inženjerstvo	
Beograd	110	(39.4)	17	9	39	26	19	—
Ljubljana	17	(6.1)	—	1	2	7	7	—
Sarajevo	3	(1.0)	—	—	3	—	—	—
Zagreb	118	(42.2)	28	7	28	39	16	—
Nepoznato	31	(11.1)	—	—	—	—	—	—
Ukupno	279	(100.0)	45 (16.1)	17 (6.1)	72 (25.8)	72 (25.8)	42 (15.1)	31 (11.1)

IZVOR: Ontario Association of Professional Engineers, 1978 Directory, Toronto.

TABELA 5: DISTRIBUCIJA SRBA, DRUGIH KANADSKIH PORODICA I SAMACA PREMA IMOVINSKIM KATEGORIJAMA 1975.

Prihod	Srbi u Kanadi %	Drugi Kanađani %	Residual (+, —)
\$ 1 000— 4 999	14.6	20.2	—5.6
\$ 5 000— 9 999	26.9	21.1	+5.8
\$ 10 000—24 999	53.1	48.2	+4.9
\$ 25 000— i više	4.6	10.5	—5.9
Podatak nepoznat	0.8	—	—
UKUPNO	100.0	100.0	

IZVOR: Serbians in Canada, 1975 Survey of 130 Serbs. For other Canadians see Statistics Canada, Income Distributions By Size in Canada, 1975, p. 12. sample size N = 21,916.

Danas u Kanadi ima 115 000 diplomiranih inženjera, od kojih 50 000 (43%) živi i radi u Ontariju. Za ovo su istraživanje analizirani bili samo jugoslaven-ski diplomirani inženjeri zaposleni u Ontariju.

Specijalizacije među inženjerima prikazane su **Tabelom 4**. Ravnomjerna raspodjela 72 inženjera (25,8%) vidi se unutar obje kategorije, mehaničko-aeronautične i industrijske, te elektro-inženjera. Manji broj inženjera nalazimo u kemijskoj, metalurškoj i civilno-inženjerskoj struci.

Da bi se završila analiza značajki strukture zaposlenosti jugoslavenskih imigranata u Kanadu kratak osvrt na izjave o prihodima kako su ih deklarirali ispitanici među Srbima (podaci su prikazani u Tabeli 5) u usporedbi s drugim Kanađanima. Tabela 5 pokazuje, primjerice, mjesto Srba među Kanađanima s obzirom na deklarirane prihode. Srbi u Kanadi, a vjerojatno i drugi Jugoslaveni, ostvaruju dobre prihode jer zauzimaju srednje imovinske kategorije, one između 5 000 i 25 000 dolara, a nema ih unutar kategorije niskih i visokih primanja, to jest manje od 5 000 odnosno više od 25 000 dolara godišnje, prema podacima za 1975. godinu.

Zaključno, valja se nadati da će se provoditi daljnja istraživanja problema istaknutih u ovom tekstu (primjerice, promjene obrasca zaposlenosti jugoslavenskih imigranata i posljedica takvog trenda).

Ovaj tekst potiče na sistematsko izučavanje »brain draina« iz emigracijskih zemalja u Kanadu i Sjedinjene Američke Države. Jedino korištenjem takvog pristupa istraživanju mogu se ustanoviti ekonomske posljedice migracija i za zemlju podrijetla i za zemlju prijema. Tako nam znanje o broju i prostornoj distribuciji emigranata pomaže u uočavanju općeg trenda. U osamdesetim godinama možda će se te teme analizirati interdisciplinarnim istraživanjima, posebice evaluativni aspekt ekonomskih i drugih učinaka posebnih skupina emigranata.

Prevela K. Tomaševski

LITERATURA

- Andreson, G. **Networks of Contacts: The Portugese and Toronto**; Waterloo: Wilfred Laurier University, 1974
- Association of Professional Engineers of Ontario **Directory of Professional Engineers of Ontario**; Toronto: Ontario Association of Professional Engineers, 1978
- Čolaković, M. **Yugoslav Migration to America**; University of Minnesota, Ph. D. thesis, 1970
- Davie, M. R. **World Immigration**; New York: Macmillan, 1936
- Genorio, Rado »Slovenes in Canada«; unpublished study, St. Catharines, Ontario: Brock University, 1981
- Hočevar, V. **Hrvati izvan Domovine**; Zagreb: Matica Hrvatska, 1968
- Kubat, Daniel **The Politics of Migration Policies**; Staten Island, New York: Center for Migration Studies, 1979.
- Palmer, H. **Immigration and the Rise of Multiculturalism**; Toronto: Copp Clark, 1975
- Pejović, L. **Srbi Na Srednjem Zapadu**; Detroit: K. Pejovich, 1938
- Tomović, V. **We Only Know in Part — A History of Serbs in Canada**; McLelland and Stewart, forthcoming, 1980
- U. S. Department of Justice — Immigration and Naturalization Services **OUR Immigration — A Brief Account of Immigration to the U. S.**; Washington Government Printing Office, 1979

Vladislav A. Tomović

Canadian Immigration Policy and Changes in the Pattern of the Employment of Immigrants 1950—1980. Case Study

SUMMARY

The article describes patterns of immigration of Yugoslav immigrants into Canada and it analyses the impact of the new immigration policy. Canadian immigration policy has been, historically, increasingly restrictive thus determining the structure of the immigrant population; at first, it had been entirely open, then it gradually introduced increasingly rigid criteria and it was reflected on the selectiveness with respect to the immigrant population, especially in relation to its education and qualifications. Accordingly, the whole process ends up in a »brain-drain«; its consequences have yet to be researched in an intensive and systematic manner.